

el

До Вищої кваліфікаційної комісії суддів
України
Наставного Вячеслава Володимировича

ПОЯСНЕННЯ

5 травня 2017 р. Громадською радою доброчесності затверджено висновок про невідповідність критеріям доброчесності та професійної етики мене як кандидата на посаду судді Верховного Суду.

Підставами для прийняття такого висновку Громадська рада доброчесності визначила те, що у складі колегії суддів судової палати у кримінальних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ розглядав справу щодо Юрія Луценка, а також повідомив завідомо неправдиві дані в декларації доброчесності щодо цієї справи та справи Павліченків.

При цьому, Громадська рада доброчесності, зазначивши у Висновку про те, що вона не вдається в оцінку законності рішення щодо Юрія Луценка, прийнятого мною у складі колегії суддів, упереджено його оцінила та фактично зробила висновок про незаконність цього судового рішення.

ГРД на обґрунтування Висновку односторонньо акцентує увагу на окремих зауваженнях загального характеру щодо «численних недоліків судових процесів проти колишніх членів уряду», викладених в Резолюції ПАРЕ №1862(2012) від 26 січня 2012 року.

Однак, аналіз цієї Резолюції дозволяє стверджувати, що в ній окреслені системні проблеми у функціонуванні кримінального судочинства України, пов'язаного насамперед з недосконалістю чинного на той час КПК 1960 року (зокрема, в частині положень щодо тримання особи під вартою - п. 7 Резолюції), недосконалістю чинного на той час КК України (зокрема, в частині «неприйнятності й суперечності статей 364 і 365 КК, які є занадто широкими у застосуванні, що суперечить принципам правової держави» - п. 3 Резолюції).

Більш того, «Асамблея закликає негайно видалити ці дві статті з КК» (п. 3), тобто констатує, що застосування судами суперечливого недосконалого законодавства є наслідком законотворчості законодавчої гілки влади, за що носії судової влади не повинні відповідати.

Рекомендації, висловлені у всіх перерахованих у Висновку ГРД резолюціях: Резолюція ПАРЕ щодо України «Функціонування демократичних інститутів в Україні» № 1862 від 26 січня 2012 року;

ВИЩА КВАЛІФІКАЦІЙНА КОМІСІЯ СУДДІВ УКРАЇНИ		
Вх. №	329me-802/16-11/4	
від « 15 »	05	2017 р.

15.05.17 - 15 (2) *34* *St. Vasyl Savchuk*

Резолюція Європарламенту по Україні: справи Юлії Тимошенко та інших членів колишнього уряду» від 09 червня 2011 року; Резолюція Європарламенту «Про дотримання законодавства щодо прав людини та запровадження базових стандартів ОБСЄ» від 24 травня 2012 року, спрямовані насамперед на те, щоб спонукати державу Україну, органи державної влади в ній до дій, визначених цими актами, однак не встановлюють обов'язкові для виконання приписи та положення.

Крім того, в Резолюції 1950 (2013) Парламентської асамблеї Ради Європи «Відокремлення політичної та кримінальної відповідальності» зазначається, що політики мають бути притягнуті до відповідальності за кримінальні дії або бездіяльність, здійснювані ними як в особистому житті, так і при виконанні своїх державних посадових обов'язків. Розрізнення між прийняттям політичних рішень та кримінальними діями або бездіяльністю має ґрунтуватися на національній конституції та кримінальному законодавстві, яке, в свою чергу, має відповідати принципам, відповідно до висновків Європейської комісії "За демократію через право" (Венеціанська комісія).

Посилання у Висновку ГРД на рішення Європейського суду з прав людини від 03 липня 2012 року у справі Луценко проти України, як на підтвердження незаконності прийнятого мною у складі судової колегії рішення, є безпідставним, оскільки питання щодо справедливого судового розгляду справи за обвинуваченням Юрія Луценка, а саме – щодо постановлення вироку Печерського районного суду м. Києва від 27 лютого 2012 року та ухвали Апеляційного суду м. Києва від 16 травня 2012 року, які ухвалою Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03 квітня 2013 року, у прийнятті якої я брав участь, не були предметом розгляду ЄСПЛ суду і порушень права на справедливий суд, передбаченого ст. 6 Конвенції, при їх розгляді встановлено не було.

Висловлені у Висновку ГРД твердження про порушення ст. 3 Кодексу суддівської етики та показника 3 «Чесність і невідкупність», пунктів 1.3, 1.6 Бангалорських принципів поведінки судді є безпідставними.

Так, ст. 6 Кодексу суддівської етики встановлено, що суддя повинен виконувати свої професійні обов'язки, виходячи виключно з фактів, установлених на підставі власної оцінки доказів, розуміння закону, верховенства права, не зважаючи на будь-які зовнішні впливи, стимули, загрози, втручання або публічну критику.

Більш того, суддя повинен здійснювати судочинство в межах та порядку, визначених процесуальним законом (ст. 8).

Будь-яких конкретних даних про порушення мною зазначених норм чи у чому такі порушення полягали у Висновку не наведено.

Розгляд справи щодо Луценка у касаційній інстанції був проведений безстороннім, неупередженим судом, відкрито і публічно, а ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 03 квітня 2013 року винесена з дотриманням та виконанням положень і вимог діючого кримінально-процесуального законодавства на підставі фактів, встановлених судами першої і апеляційної інстанцій, відповідно до повноважень суду касаційної інстанції.

Закон про реабілітацію Юрія Луценка, на який також посилається ГРД у Висновку, взагалі не існує. Рішення щодо вироку Печерського районного суду м. Києва від 27 лютого 2012 року, яким було засуджено Луценка, було прийняте цим же судом 20 березня 2014 року з посиланням на Закон України «Про реабілітацію осіб на виконання рішень Європейського суду з прав людини» від 28 лютого 2014 року № 839. При цьому суд послався на згадане вище рішення Європейського суду з прав людини від 03 липня 2012 року, яким було визнано порушення пунктів 1-4 статті 5 Конвенції при затриманні заявника на досудовому розслідуванні та подальшому триманні його під вартою, а також порушенні статті 18 у поєднанні із статтею 5 Конвенції.

Порушення, встановлені рішенням Європейського суду з прав людини у справі Луценко проти України від 03 липня 2012 року, не були безумовними підставами для скасування судових рішень першої і апеляційної інстанцій при розгляді справи у касаційній інстанції.

Крім того, Рішенням Європейського суду з прав людини від 11 червня 2015 року у справі Луценко проти України (№2), яке набуло статусу остаточного 11 вересня 2015 року, визнано порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з умовами тримання заявника під вартою в установі попереднього ув'язнення і у дні проведення судових засідань та у зв'язку з поміщенням заявника до металевої клітки під час судового засідання, проте, порушень ст. 6 Конвенції при цьому також встановлено не було.

З огляду на викладене, вважаю, що кримінальну справу щодо нього в касаційній інстанції було розглянуто в межах та порядку, визначених кримінальним процесуальним законом, виходячи виключно з фактів, установлених на підставі власної оцінки доказів, розуміння закону, верховенства права та відповідно до наданих повноважень.

Подаючи декларацію доброчесності, я підтвердив, що не приймав одноособово або у колегії суддів рішення, передбачені статтею 3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні», і таке твердження вважаю обґрунтованим.

Так, відповідно до п. 2 ч. 1 ст. 3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» суддя суду загальної юрисдикції підлягає перевірці у разі прийняття ним одноособово або у колегії суддів рішень, зокрема, касаційної інстанції про перегляд обвинувальних вироків, наслідком якого не було їх скасування, щодо осіб, які визнані політичними в'язнями, за дії, пов'язані з їх політичною та громадською діяльністю.

Громадська рада доброчесності вважає, що Юрій Луценко належить до категорії осіб, які визнані політичними в'язнями. Проте, не встановлено факту визнання Юрія Луценка політичним в'язнем жодним рішенням будь-якого компетентного органу, відсутнє визнання його таким і у Резолюції Європарламенту від 14.05.2012 року.

Слід зазначити, що ні Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, ні національне законодавство України не містять визначення поняття «політичний в'язень». Більш того, чинним законодавством не встановлено механізму визнання особи політичним в'язнем.

За вказаних обставин, я не мав підстав підтверджувати у декларації доброчесності про прийняття мною у складі колегії суддів рішення, передбаченого статтею 3 Закону України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні».

2. Щодо твердження у Висновку ГРД про повідомлення мною завідомо неправдивих даних в декларації доброчесності про справу Павліченків повідомляю наступне.

Відповідно до Закону України «Про очищення влади» та на підставі моєї заяви стосовно мене було проведено перевірку, копія довідки про результати якої знаходиться у моєму досьє.

За результатами перевірки встановлено, що до мене не застосовуються заборони, передбачені ч. 3 та 4 ст. 1 зазначеного Закону, а тому у п. 19 декларації доброчесності я й підтвердив, що до мене не застосовуються заборони, визначені Законом України «Про очищення влади».

При цьому, у своїй заяві про проведення перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», я повідомляв, що у складі колегії суддів я брав участь у перегляді у касаційному порядку справи щодо Павліченків, до яких застосовано повну індивідуальну амністію Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про застосування амністії в Україні» щодо повної реабілітації політичних в'язнів» від 27 лютого 2014 року №792, у зв'язку із чим передбачена ч. 4 ст. 1 Закону заборона може бути застосована щодо мене на підставі рішення суду.

Відповідно до ч. 7 ст. 3 Закону України «Про очищення влади» заборона, передбачена частиною четвертою статті 1 цього Закону, застосовується, в тому числі до суддів, стосовно яких встановлено рішенням суду, яке набрало законної сили, що вони вчинили дії, передбачені у п.п. 1-5 цієї частини статті 3 Закону. Таке рішення суду відсутнє.

3. Щодо висновку ГРД про неетичну поведінку та як свавілля, яке порушує принципи гласності і відкритості, підриває довіру громадян у чесне і справедливе правосуддя з посиланням на фрагменти відеозапису двох

частин судових засідань на сайті «Відкритий суд», то такий висновок є безпідставний з огляду на наступне.

Відповідно до ст. 11 Кодексу суддівської етики суддя повинен проявляти повагу до права на інформацію про судовий розгляд та не допускати порушення принципу гласності процесу. Суддя у визначеному законом порядку надає засобам масової інформації можливість отримувати інформацію, не допускаючи при цьому порушення прав і свобод громадян, приниження їхньої честі й гідності, а також авторитету правосуддя.

Гласність судового процесу – це один із конституційних принципів судочинства, який полягає у тому, що розгляд справ у всіх судах України проводиться у відкритих засіданнях суду. Втім, свобода інформації та вираження поглядів не є абсолютною. Частиною 3 статті 34 Конституції України передбачено, що: «здійснення цих прав може бути обмежено законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя. В статті 27 КПК України визначено право особи на інформацію про судовий розгляд справи, гарантії реалізації вказаного права та їх межі, міститься детальне і чітке врегулювання питання гласності, відкритості (публічності) судового розгляду, а також випадків здійснення кримінального провадження у закритому судовому засіданні впродовж усього судового провадження або його окремої частини. Зокрема, частина 6 цієї статті передбачає, що кожен, хто присутній в залі судового засідання, може вести стенограму, робити нотатки, використовувати портативні аудіозаписуючі пристрої. Проведення в залі судового засідання фотозйомки, відеозапису, транслявання судового засідання по радіо і телебаченню, а також проведення звукозапису із застосуванням стаціонарної апаратури допускаються на підставі ухвали суду, що приймається з урахуванням думки сторін та можливості проведення таких дій без шкоди для судового розгляду. Вказані вимоги національного законодавства узгоджуються із принципом відкритості судового розгляду, як одним з елементів права на справедливий судовий розгляд, задекларованого у статті 6 ЄКПЛ, практикою ЄСПЛ, а також з рекомендацією Rec (2003) 13 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо надання інформації через засоби масової інформації стосовно кримінального судочинства. При цьому, слід підкреслити, що присутні в судовому засіданні особи, в тому числі представники ЗМІ, повинні дотримуватися загальних правил поведінки в процесі та вимог процесуального законодавства України, при цьому не порушувати права інших осіб, не заважати здійсненню правосуддя, на них розповсюджується обов'язок виконувати розпорядження головуючого судді у справі, вони мають утримуватися від будь-яких дій, що свідчать про неповагу до суду або встановлених у суді правил.

У першому фрагменті зазначено частину відеозапису судового засідання від 05.11.2015 року у справі щодо 5 осіб, засуджених за різні злочини проти власності.(№ 5-1853км15). Справа розглядалась у складі головуючого Дембовського С.Г., доповідача Наставного В.В. та члена колегії Чуйко О.Г., розгляд справи відбувався відповідно до вимог КПК України 1960 року, за участю прокурора, двох засуджених і двох представників цивільних позивачів. Як вбачається з фрагменту запису, головуючий Дембовський С.Г. відповідно до вимог ст. 260 КПК України 1960 року з'ясував питання щодо прихованої відеозйомки, після чого роз'яснив порядок проведення відеозйомки у судовому засіданні, а член колегії уточнив ці питання, після чого особа зрозуміла роз'яснення і припинила здійснювати приховану відеозйомку та клопотання про проведення відеозйомки вона не заявляла, не було таких клопотань від інших учасників судового процесу. Я участі у розмові та у з'ясуванні питання щодо проведення відеозйомки не брав.

У другому фрагменті зазначено частину відеозапису судового засідання від 17 березня 2016 року (у висновку ГРД помилково зазначено 27.03.2016) у справі щодо 3 осіб, засуджених за ст. 187 ч. 4 КК України. (№ 5-772км16). Провадження розглядалось за КПК України 2012 року у складі головуючого Наставного В.В., суддів Колесниченка В.М., Слинька С.С., за участю секретаря, прокурора, трьох засуджених та трьох їх захисників. Особі, яка ще до відкриття судового засідання проводила відеозйомку відеокамерою з використанням штативу (Кравченко Л.В.), мною, як головуючим, відповідно до вимог ст. 321 КПК України, з метою дотримання прав усіх учасників кримінального провадження та принципу верховенства права були роз'яснені вимоги ст. 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 28.03.2015 року, ст. 27 КПК України. При цьому, роз'яснення було проведено тактовно, ввічливо, витримано, з повагою до особи, яка проводила зйомку, та учасників судового провадження. Після чого, одним із засуджених було заявлено клопотання про проведення відеозйомки Кравченко Л.В. З'ясувавши думки всіх учасників кримінального провадження, колегією суддів було ухвалене рішення про проведення Кравченко Л.В. відеозйомки судового розгляду даного провадження (файл на диску: channel/05_2016_03_17_12-52-35, 9 хвилина 8 секунда запису).

З урахуванням зазначеного, вважаю, що розгляд провадження 17.03.2016 року здійснено в межах і порядку визначених кримінальним процесуальним законом, з дотриманням прав учасників кримінального провадження, принципів гласності і відкритості судового провадження, невторчання у приватне життя, верховенства права.

За таких обставин, вважаю, що я дотримувався правил професійної етики і не здійснював вчинків, які можуть мати наслідком притягнення до відповідальності, про що і було зазначено в декларації доброчесності.

4. Надати пояснення щодо повідомлення від особи, яке надійшло на інформаційний веб-портал ГРД немає можливості, оскільки зміст цього повідомлення мені невідомий.

Додаток: диск з технічним записом судового засідання від 17.03.2016 року в 1 примірнику.

З повагою

В.В. Наставний